

רשומות

ספר החוקים

9 באפריל 1971

623

י"ד בניסן תשל"א

צמוד

112

חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 5), תשל"א—1971

חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 5), תשל"א-1971*

1. בחוק מבקר המדינה, תשי"ה-1958 ונוסח משולב ¹ (להלן - החוק), בסעיף 2, בסופו יבוא "של הכנסת (בחוק זה - ועדת הכנסת)".	תיקון סעיף 2
2. בסעיף 17 לחוק, בסעיף קטן (א), אחרי "ביחסי חוץ" יבוא "או בקשרי מסחר בין-לאומיים".	תיקון סעיף 17
3. בסעיף 26 לחוק, במקום הסיפה החל במלים "שאפשר להעניקן" יבוא "האמורות בסעיפים 8 עד 11 ו-27(ב) ו-ד) לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968 ² , בשינויים המהותיים".	תיקון סעיף 26
4. בסעיף 27 לחוק, בסעיף קטן (ב), אחרי "ביחסי חוץ" יבוא "או בקשרי מסחר בין-לאומיים".	תיקון סעיף 27
5. אחרי סעיף 29 לחוק יבואו סעיפים אלה:	הוספת סעיפים 47-30
30. (א) דו"חות, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או הכין המבקר במילוי תפקידיו לא ישמשו ראיה בכל הליך משפטי או משמעתי.	"חומר שאינו ראיה
(ב) הודעה שנתקבלה אגב מילוי תפקידיו של המבקר לא תשמש ראיה בהליך משפטי או משמעתי, חוץ ממשפט פלילי בשל מסירת עדות בשבועה או בהן צדק, שהושגה מכוח הסמכויות האמורות בסעיף 26.	

פרק שביעי: פירור תלונות הציבור

31. המבקר יברר, לפי הוראות חוק זה, גם תלונות הבאות אליו מקרב הציבור; בתפקידו זה יכהן בתואר "נציב תלונות הציבור".	המבקר כנציב התלונות
32. נציב תלונות הציבור ימלא את תפקידו בעזרת יחידה מיוחדת נמשך רד מבקר המדינה, שתיקרא "נציבות תלונות הציבור"; מנהל הנציבות יתמנה על ידי ועדת הכנסת לפי הצעת נציב תלונות הציבור ויהיה אחראי לפגיו במישרין.	היחידה לבירור תלונות
33. כל אדם רשאי להגיש תלונה אל נציב תלונות הציבור.	תלונה של מי
34. תלונה שהוגשה בכתב ותלונה שהוגשה בעל פה ונרשמה מפי המתלונן תיחתם בידי המתלונן ויצויינו בה שם המתלונן ומענו.	דרך הגשת התלונה
35. תלונה של אסיר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר, 1946 ³ , תוגש במעטפה סגורה, ונציב בתי הסוהר, או מי שהוא הסמיך לכך, יעבירה - בלי שיפתחנה - אל נציב תלונות הציבור.	תלונה של אסיר

* נתקבל בכנסת ביום ה' בניסן תשל"א (31 במרס 1971); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 858, תשכ"ט, עמ' 403.
 1 ס"ח תשי"ח, עמ' 92; תשכ"ב עמ' 6, עמ' 42; תשכ"ד, עמ' 42; תשכ"ט, עמ' 98.
 2 ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.
 3 ע"ר 1946, תוס' 1, עמ' 6.

36. תלונה על מי תלונה על מנהל
 (1) גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1) עד (6) לסעיף 9;
 (2) אחד הגופים האמורים בפסקאות (7) ו-(8) לסעיף 9, כמידה שועדת הכנסת או נציב תלונות הציבור החליטו שפרק זה יחול לגבי תודעה על כך בתפרסמו ברשומות;
 (3) עובד, נושא משרה או ממלא תפקיד בגוף כאמור בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף זה.

37. נושא לתלונה יכול שיהיה – תלונה על מה
 (1) מעשה הפוגע במישרין במתלונן עצמו, או המונע ממנו במישרין טובת הנאה, או
 (2) כשהמתלונן הוא חבר הכנסת – אף מעשה הפוגע במישרין בזולת או המונע ממנו במישרין טובת הנאה, והמעשה הוא בניגוד לחוק או ללא סמכות חוקית או בניגוד למינהל תקין, או שיש בו משום נוקשות יתירה או אי-צדק בולט; לענין זה "מעשה" – לרבות מחדל ופיגור בעשייה.

38. בתלונות אלה לא יהיה בירור: תלונות שאין להן
 (1) תלונות על נשיא המדינה;
 (2) תלונות על הכנסת, על ועדה מועדות הכנסת או על חבר הכנסת בשל מעשה שעשה במילוי תפקידו כחבר הכנסת או למען מילוי תפקידו זה;
 (3) תלונה על הממשלה, על ועדת שרים או על שר בפעולתו כחבר הממשלה, למעט פעולתו כממונה על משרד או על תחום פעולה;
 (4) תלונה על פעולה שיעוטית של בית משפט או שופט, של בית דין או חבר בית דין, של ועדה שכוננה על פי חוק או של חבר מחבריה;
 (5) תלונה בענין התלוי ועומד בבית משפט או בבית דין או שבית משפט או בית דין הכריע בו לגופו;
 (6) תלונה של המשרת בשירות סדיר או המשרת שירות פעיל בשירות מילואים לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט – 1959 [נוסח משולב], הנוגעת לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת;
 (7) תלונה של שוטר או של סוהר הנוגעת למשמעת במשטרת ישראל או בשירות התי הסוהר;
 (8) תלונה של עובד המדינה, לרבות שוטרי וסוהר, או של עובד בגוף כאמור בסעיף 36, בענין הנוגע לשירותו בעובד, אולם יהיה בירור על מעשה הזונוג מהוראת חוק, תקנות,

4 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.

תקנון שירות המדינה, הסכם קיבוצי, או מהסדרים כלליים שנקבעו מטעם נציב שירות המדינה, ולגבי גוף כאמור בסעיף 36 – מהסדרים כלליים דומים.

39. ואלה תלונות שלא יהיה בהן בירור, אלא אם מצא נציב תלונות הציבור שיש סיבה מיוחדת המצדיקה את בירורן:

תלונות שבירורן מצריך סיבה מיוחדת

(1) תלונה בענין שביתתה בו החלטה שעליה אפשר, או היה אפשר, להגיש על פי זין השגה, ערר או ערעור, והוא אינו מסוג העניינים שסעיף 38(5) דן בהם;

(2) תלונה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו נסנה התלונה או מהיום שהמעשה נודע למתלונן, לפי המאוחר יותר.

40. (א) משהוגשה תלונה, יפתח נציב תלונות הציבור בבירורה, זולת אם ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 34, או שאינה בגדר סעיפים 36 או 37, או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיפים 38 ו-39, או שהיא קבטנית או טרדנית.

פתיחת הבירור

(ב) במקרים האמורים בסעיף קמ"א יודיע נציב תלונות הציבור למתלונן בכתב, שלא יטפל בתלונה, ויציין את הנימוקים לכך.

41. (א) נציב תלונות הציבור רשאי לברר את התלונה בכל דרך שיראה, ואינו קשור להוראות שבסדר דין או בדיני ראיות.

דרכי הבירור

(ב) נציב תלונות הציבור יביא את התלונה לידיעת מי שהתלונה עליו, ואם היה עובד כאמור בסעיף 36(3) – גם לידיעת הממונה עליו (להלן – הממונה), ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה; נציב תלונות הציבור רשאי לדרוש ממי שהתלונה עליו להשיב על התלונה תוך תקופה שיקבע בדרישתו.

(ג) נציב תלונות הציבור רשאי לשמוע את המתלונן, את מי שהתלונה עליו וכל אדם אחר אם ראה תועלת בדבר.

(ד) לצורך הבירור רשאי נציב תלונות הציבור לדרוש ממל אדם או גוף לחת לו, תוך תקופה שיקבע בזרישה ובאופן שיקבע, כל ידיעה ומסמך העשויים, לדעת נציב תלונות הציבור, לעזור בבירור התלונה; מי שנדרש למסור ידיעה או מסמך כאמור יהיה חייב למלא את הדרישה; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 5 ב עד 5 ו לפקודת העדות.⁵

42. נציב תלונות הציבור רשאי להפטיק את בירור התלונה, אם נוכח שנתקיימה אחת העילות המצדיקות שלא לפתוח בבירורה, או שענין התלונה בא על תיקונו או שהמתלונן ביטל את תלונתו; במקרה זה יודיע בכתב למתלונן, למי שהתלונה עליו ולממונה, שהפטיק את הבירור, ויציין את הנימוקים לכך.

הפסקת הבירור

⁵ חוקי אי"י, כרך א', פרק ב"ד, עמ' 650; ס"ח תשכ"ח, עמ' 102.

43. (א) מצא נציב תלונות הציבור שהתלונה היתה מוצדקת, יודיע על כך למתלונן, למי שהתלונה עליו, ואם ראה לעשות כן – גם לממונה, ויציין את נימוקיו; נציב תלונות הציבור רשאי לפרש בתשובתו את תמצית ממצאיו ורשאי הוא להצביע בפני מי שהתלונה עליו ובפני הממונה על הצורך בתיקון ליקוי שהעלה הבירור ועל הדרך לתיקונו.

(ב) מי שהתלונה עליו או הממונה יודיע לנציב תלונות הציבור, בהקדם האפשרי, אך לא יאוחר מחדשים מיום קבלת ההודעה, על הצעדים שנקטו.

(ג) מצא נציב תלונות הציבור שהתלונה לא היתה מוצדקת, יודיע על כך למתלונן, למי שהתלונה עליו, ואם ראה לעשות כן – גם לממונה, ויציין את נימוקיו; ורשאי הוא לפרש בתשובתו את תמצית ממצאיו.

(ד) העלה בירור התלונה חשד שנעברה עבירה פלילית, יביא נציב תלונות הציבור את הענין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה; ורשאי הוא לעשות כן אם העלה בירור התלונה חשד שנעברה עבירה משמעמית על פי כל דין.

44. (א) הודעה של נציב תלונות הציבור לפי סעיף 43(א) או (ג) לא תכלול ולא תגלה חומר או ידיעה אשר לדעת ראש הממשלה או שר הבטחון הם ענין לבטחון המדינה, או אשר לדעת ראש הממשלה או שר החוץ הם ענין ליחסי החוץ או לקשרי המסחר הבין-לאומיים של המדינה.

(ב) ראה נציב תלונות הציבור כי הודעתו עלולה לכלול או לגלות חומר או ידיעה כאמור בסעיף קטן (א) ולא הכיעו השרים את דעתם כאמור שם, יבקש נציב תלונות הציבור את דעת ראש הממשלה, שר הבטחון או שר החוץ, לפי הענין, לפני שיתן את הודעתו.

(ג) נציב תלונות הציבור יהיה פטור מלציין את ממצאיו או נימוקיו –

(1) כשהתלונה היתה בענין מינוי למשרה פלונית או הטלת תפקיד פלוני;

(2) כשהחומר או הראיה עלולים לדעתו לפגוע שלא כדון בזכותו של אדם זולת המתלונן;

(3) כשיש לדעתו בגילוי החומר או הראיה משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם לפי כל דין.

45. (א) החלטותיו וממצאיו של נציב תלונות הציבור בענין תלונה –

(1) אין בהם כדי להעניק למתלונן או לאדם אחר זכות או סעד בבית משפט או בבית דין שלא היה להם לפני כן;

(2) אין בהם כדי למנוע מהמתלונן או מאדם אחר להשתמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם, אולם אם נקבע לכך מועד בחיקוק, לא יוארך המועד על ידי הגשת התלונה או בירורה.

(ב) שום בית משפט לא ייזקק לבקשת סעד נגד החלטותיו וממצאיו של נציב תלונות הציבור בענין תלונה.

- דין וחשבון
46. (א) נציב תלונות הציבור יגיש לכנסת מדי שנה, בראשית מושב הכנסת, דין וחשבון על פעולותיו שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר של תלונות.
- (ב) נציב תלונות הציבור ישאי להגיש לכנסת דין וחשבון מיוחד קודם להגשת הדין וחשבון השנתי.
- (ג) הונח דין וחשבון על שולחן הכנסת, תדון בו ועדת הכנסת ותגיש לכנסת את סיכומיה והצעותיה לאישור.
- (ד) דין וחשבון לפי סעיף זה לא ימורסם לפני הנחתו על שולחן הכנסת.
- (ה) הוראות סעיף 44 יחולו בשינויים המחוייבים גם על דין וחשבון לפי סעיף זה.
- תחילת הוראות
47. (א) סעיפים 22, 23, 26 ו-28 יחולו בשינויים המחוייבים גם לענין פרק זה.
- (ב) אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מסמכותו של מבקר המדינה להיעזר בפעולותיו האחרות כחומר שהגיע לידיו בקשר לתלונות, בין שבירר ובין שלא בירר אותן.
- הוראת מעבר
6. נציב תלונות הציבור יהיה פטור מהגשת דין וחשבון שנתי, כאמור בסעיף 46(א), במרשב הכנסת הראשון שלאחר תחילת חוק זה.
- תחילה
7. תחילתו של חוק זה ביום ג' בתשרי תשל"ב (22 בספטמבר 1971).

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה